

Кузь Володимир Григорович

ЕЛІТНЕ ВИХОВАННЯ НАЦІЇ ПОЧИНАЄТЬСЯ З ДОШКІЛЛЯ

На рубежі епох, на перехресті віків належить підсумовувати пройдений шлях, визначати нові горизонти, спрогнозувати майбуття: а чи виправдає нове століття наші сподівання? Цілком очевидно, що розраховувати на позитивну відповідь ми можемо лише за однієї принципової умови: якщо виховаємо освічене підрастаюче покоління, дамо йому міцні знання та навчимо самостійно здобувати їх упродовж усього життя; якщо молоді люди зможуть бути конкурентноспроможними в умовах інтегрованої, глобальної економіки, ключові компоненти котрої все тісніше переплітаються у системі взаємин.

Отже, вже на початку нового тисячоліття майбутнє нової держави і народу залежить не тільки від того, який обсяг знань ми їм даємо, а ще й від того, чи розвиваємо у них здатність мислити, аналізувати факти, самостійно здобувати інформацію, використовуючи комп'ютер, інтернет, спонукаємо до оволодіння англійською, французькою, чи й німецькою мовами?

Тепер ще декілька думок. Захоплення викликало введення єдиного тестування в Україні, яке передбачає також єдині вимоги. А як їх пред'явити рівною мірою випускнику престижного елітарного столичного ліцею і абітурієнтові сільської школи? Тут і варто задуматись, чи не втрачаємо ми здібну сільську дитину разом з екзаменом, який дозволяє побачити спроможність мислити, бо тест перевіряє здатність зберігати в пам'яті великий обсяг інформації, або взагалі випадково вгадати правильну відповідь. Може поряд з тестуванням для відбору талановитих дітей до навчання у вищій школі доцільно запровадити додаткову форму виявлення їх обдарувань?

Зараз освіта зазнає чергового реформування: то – дванадцятирічка, то повернення до десятирічки, то нові віяння у вищій школі щодо магістратури, – такі різні бачення проблеми. Чи потребує народне господарство, освіта магістрів? Чи буде належно оплачуватись їх праця? Яку випускну роботу пише і захищає

претендент на звання магістра – чи атестаційну (на зразок дипломної), чи магістерську дисертацію, виконану під керівництвом наукового керівника, в якій він демонструє здатність творчо мислити, володіння методами і методиками дослідження, уміння професійно аналізувати отримані результати і використовувати їх у науковій та практичній діяльності. Потребує уточнення також процедура захисту. На засіданні якої ради вона має відбуватись? Чи мають бути опоненти, публікації відповідно теми захисту, їх кількість, рівень видань, в яких вони надруковані тощо.

В. Янукович ще до перемоги на президентських перегонах пообіцяв своїм виборцям скасувати 12-річну систему навчання. «Цього року вже проводитимемо реформу середньої школи. Ми в обов'язковому порядку переглянемо терміни здобування середньої освіти, ми повернемося до десятирічної середньої освіти», – заявив він [6, 14]. В цій же статті читаємо: «Ми не готові й не маємо потреби у 12-річній шкільній освіті» [6, 14]. А думка МОН на цю ж проблему така: «До 1 вересня цього року Міністерство проведе всі наукові апробації, обговорення, консультації і оприлюднить свою позицію – якою у нас буде школа» [3, 14]. Та сталося це значно раніше обіцяного міністром: 6 липня 2010 р. Верховна рада ухвалила законопроект, який пропонує ввести 11-річну систему шкільної освіти, у тому числі в загальноосвітніх навчальних установах 1-го ступеня (початкова школа) – 4 роки, 2-го ступеня (основна школа) – 5 років, 3-го ступеня (старша школа, як правило, із профільним напрямком навчання) – 2 роки. Також пропонується встановити, що дитина може отримувати дошкільну освіту в родині до досягнення 5-річного віку, а держава має забезпечувати обов'язкову дошкільну освіту дітей старшого дошкільного віку [2].

Професор, доктор культурології В. Нікітін, співпрацівник Міжнародного центру перспективних досліджень у Києві, висловлюється проти ідеї всезагальної, обов'язкової і уніфікованої освіти. На його думку, «всі, хто хочуть бути освіченими, незалежно від фінансових можливостей і походження, мають бути допущені до всіх форм освіти і всіляко підтримані в цьому своєму прагненні державою, елітою,

фондами. Але ті, хто не хоче отримувати освіти, має право на той її рівень, на котрий претендує, котрий може забезпечити його життєві запити» [14, 93].

В.О. Сухомлинський мудро зауважив, що в школі кожний вихованець має виявити свою живинку, золоту жилку нахилів і піти в житті саме тією дорогою, на якій його життя стане злетом на вершину творчості. І це при тім, що «далеко не кожний стане вченим, письменником, артистом, далеко не кожному судилося винайти порох, але майстром своєї справи повинен стати кожний...» [8, 158, 159].

В нинішній час відбулось дуже різке майнове та станове розшарування населення України – від мільярдерів до бомжів. І тих, і тих за радянських часів не було, то й очікування, вимоги до випускників дошкільних факультетів були рівними, а до дитячого садка, до його освітніх послуг не було особливих вимог. Дошкільна установа була своєрідною камерою схову дітей, бо матері, як свідомі члени суспільства та додаткова робоча сила, повинні були брати участь у виробництві, а малятам у садочку формували «правильний світогляд» і готували до школи.

У «Білій книзі національної освіти України» тривожно звучить тема неспроможності забезпечити виховання дітей у дошкільних навчальних закладах як на селі, так і в місті. Значне скорочення мережі дитячих садків упродовж 90-х років ХХ ст. через економічну і демографічну кризи, а також безвідповідальність місцевих органів влади, зменшення ліцензованих і фактичних обсягів прийому студентів на дошкільні спеціальності спричинили недоступність першої сходинок безперервної освіти для значної кількості дітей, з них лише 57% (у місті) і 31 % (у селі) охоплені дошкільною освітою.

В незалежній державі Україна законодавчо визнано обов'язковою первинною складовою системи безперервної освіти дошкільну ланку, яка є її першою складовою і несе серйозне навчально-виховне, розвивальне навантаження. Дошкільну освіту сьогодні ми розглядаємо як самостійну соціально-педагогічну систему, яку характеризують такі властивості: цілісність, цілеспрямованість, поліструктурність, керованість, взаємозв'язок і взаємодія компонентів, відкритість, зв'язок зі середовищем.

Дошкільний заклад створюється суспільством з конкретною метою, тому й виконує його соціальне замовлення: освітні установи цього типу діють для виховання дітей, охорони, забезпечення та розвитку їх фізичного і психічного здоров'я, індивідуальних здібностей, життєвого досвіду. Тому хвилює стан справ з дошкільцями у реальній дійсності: фактично менше, ніж половина дітей відповідного віку можуть отримати належну професійну дошкільну освіту.

В нинішній час і дитячі садки стануть іншими, і педагогічний процес у них зазнав помітних змін: у багатьох із них на вимоги батьків заняття проводяться відповідно до нахилів, здібностей кожної дитини, і проходять не в колективі, не разом, а «рядом».

Сьогодні необхідно на практиці утверджувати пріоритетність дошкільної ланки за умов упровадження в життя нової педагогічної ідеї – неперервної освіти, реалізації принципу «освіта через усе життя», основним важелем якої є своєчасне становлення і повноцінний розвиток особистості з раннього дитинства. Дошкільна освіта має забезпечувати збалансований розвиток дитини, узгодженість у її житті основних тенденцій до самореалізації, саморозвитку, соціалізації, сформованість базису особистісної культури, а не розглядатися лише як підготовчий етап до навчання у школі, тобто оволодіння елементарними навичками читання, рахунку.

Від того, який освітній фундамент закладено у виховання дитини з перших років, залежать якість та динаміка особистісного зростання, життєвої установки та світосприйняття дорослої людини. Тож надзвичайно важливо створити рівні стартові можливості щодо здобуття дошкільної освіти для кожної дитини, передбачені нормативно-правовими документами, що регламентують діяльність усієї системи.

Відповідно до згаданих раніше нормативних документів, дошкільна освіта найперше має охоплювати всіх дітей відповідного віку, по-друге, вона повинна бути гарантовано якісною, по-третє, досягнення її належного високого рівня має зберегти пріоритети охорони життя, зміцнювати психічне і фізичне здоров'я дошкільнят, забезпечувати їхній своєчасний та повноцінний розвиток, у тім числі формування

творчих задатків відповідно природних нахилів, здібностей (як мовив Г. Сковорода, «роби те, до чого народжений») [7, 447].

Звернемось до Я.А. Коменського, який слідом за Квінтіліаном чітко сформулював у «Великій дидактиці» принцип природовідповідності – «Куди не тягнуть здібності, туди не штовхай. Боротися з природою – марна справа» [4, 157]. Це не просто важлива умова навчання і виховання, а фундаментальний принцип людського буття. То ж цілком слушною є думка про те, що сучасна загальна середня освіта повністю залежить від стану дошкільної освіти, яка є першою ланкою неперервної системи, її основою.

Отже, дошкільні установи посідають важливе місце в процесі соціалізації дитини та в отриманні нею первинних знань і навичок, котрі будуть основою поведінки і виховання її впродовж усього життя і забезпечать успішний розвиток та засвоєння знань на всіх ступенях освіти.

Серед причин різкого зниження відвідування дітьми дошкільних установ є такі: перша – загальний економічний спад у країні (криза, безробіття, занепад підприємств, сільськогосподарських кооперативів); друга – диференціація доходів суспільства і різке розшарування на діаметрально протилежні позиції, на багатих, або й дуже багатих, діти яких не потребують відвідувати дошкільні заклади (їм батьки в змозі найняти найпрестижніших нянь, гувернерів) і, відповідно, бідних чи й дуже бідних людей (їм навіть дитячі садки не по кишені).

Ще одним фактором скорочення охоплення дітей дошкільними освітніми установами є помітне зниження якості послуг, які надають дошкільні установи, незадовільні умови догляду і освіти. Почали звучати вимоги батьків (про надання таких послуг, як-от: фізичний, естетичний розвиток дітей (образотворча діяльність, гра на музичних інструментах, хореографія) оволодіння комунікативними навичками з іноземної мови та ін.). Це свідчить, що чимало батьків починають вибудовувати освітні стратегії для своїх дітей від найніжнішого віку.

Як пише В. Кремень, «Дошкільна освіта потребує уваги з погляду збільшення її можливостей щодо раннього розвитку людської особистості, виявлення

обдарованості, задатків, сприяння формуванню здібностей, талантів кожної дитини на основі компетентнісного підходу і створення розвивального середовища» [1, 7].

Почали з'являтися різні інституції, що опікуються раннім розвитком дітей дошкільного віку – Академії для найменших, Інститути раннього розвитку, Центри розвитку обдарованої дитини. Поширюється в країні і практика домашньої дошкільної освіти із залученням гувернерів, нянь. Заможні батьки створюють для своєї дитини прекрасні умови проживання і розвитку, наймають персонального вихователя. Ця форма роботи з малятами ефективна, лише в одному бачиться її брак – таке дитя позбавлене можливості спілкування з ровесниками, а також у тім, що дошкільний заклад як інститут соціалізації сприяє оволодінню дитиною основами «науки життя», створює умови до культивування її творчої активності як суб'єкта життєдіяльності. У «Білій книзі» чітко окреслені ключові позиції дошкільної освіти: «врахування актуальних потреб дітей раннього та дошкільного віку; вироблення оптимістичної гіпотези розвитку кожної дитини; виховання і навчання без примусу й штучного форсування: повага до закономірностей психічного розвитку дошкільника; надання дитині права приймати рішення, а відтак, права на помилку та можливість її виправлення; визначення пріоритету повноцінного проживання дитиною дня сьогоднішнього над підготовкою до завтра, далекого майбуття» [1, 129], базування на вищезгаданому принципі природовідповідності, що є основним в організації життєдіяльності дошкільника.

Головним в освіті є навчити людей з дитячого віку учитися, прищепити їм здатність до подальшого самовдосконалення і зберегти її на все життя.

Відомий американський дослідник «проблем людини» У. Глассер запевняв: якщо дитині вдасться добитись успіху найперше в початковій ланці школи, то в неї є всі шанси на успіх у житті [12, 41]. Тому відповідно належить перебудувати саму «екологію школи», в якій дитина має почувати себе оптимістом, який вірить в свої сили, можливості і успішно їх реалізує. І сьогодні актуальною є думка У. Глассера про те, що «звичайна школа, по суті, провокує неуспішність зі своїм упором не на розвиток мислення, а на запам'ятовування і механічне зубріння...» [12, 42]. Тому

зрозумілим залишається факт забезпечення успіху дитини в школі завдяки добрій пам'яті, а не вмінню мислити, коли мозок перетворюють у банк пам'яті [12, 43].

Особистий успіх дитини в навчанні, а далі – в житті можливий тільки як наслідок її наполегливої праці. У радянській педагогіці ця проблема звучала в душі жорстокої авторитарної установки, яка декларувала примат держави над особистістю і відповідно піднімала на щит психологічний тиск на неї.

Відомий філософ Е. Ільєнков, інтерпретуючи експеримент Д.Б. Ельконіна і В.В. Давидова, писав: «індивідуальне засвоєння наукових знань намагаються організувати так, щоб воно в стисло-скороченій формі відтворювало дійсний процес народження та розвитку цих знань. Дитина при цьому від початку стає не споживачем готових результатів, закарбованих в абстрактних дефініціях, аксіомах і постулатах, а так би мовити, «співучасником» творчого процесу.

Це, ясна річ, ні в якому випадку не означає, що кожна дитина змушена самотійно «винаходити» всі ті формули, котрі сотні, а може і тисячі літ тому вже винайшли для неї люди минулих поколінь. Але повторити логіку пройденого шляху вона повинна. Тоді ці формули засвоюються нею не як магичні абстрактні рецепти, а як реальні, цілком конкретні загальні принципи вирішення конкретних завдань» [13, 47].

В Україні перед школою ставляться нові завдання, зокрема:

- забезпечити рівний доступ до якісної освіти всім членам суспільства без винятку, при тім не зазубрювати навчальний матеріал, а мислити та вміти застосовувати отримані знання на практиці;
- навчити людину вчитися самотійно, виробити в неї потребу в навчанні впродовж всього життя;
- формувати людину із інноваційним типом мислення [1, 16, 17].

Суб'єкт навчання, щоб не відстати від інших, не дискваліфікуватись, повинен займатися самоосвітою і з певною періодичністю проходити курси перепідготовки і оволодівати новою професією. В деяких розвинених країнах, наприклад, в США, навіть пенсіонери включаються в цей процес, заохочуються, в тім числі і матеріально. Це веде до продовження життя, до збільшення активного віку людини.

У суспільстві, яке базується на міцному фундаменті знань, вища освіта посідає пріоритетну роль, оскільки на передові позиції виходять люди, які складають його інтелектуальну еліту, володіють найновішими знаннями і здатні застосувати їх на практиці.

Постіндустріальному суспільству відповідає економіка знань, де не речі, не рухоме чи нерухоме майно і не природні родовища, втім числі енергетичні ресурси, складають головне багатство суспільства, вони поступаються місцем інформації і інтелекту, а пріоритетними стають духовні цінності, створювані людьми, які функціонують у сфері науки і освіти, тобто наукова, гуманітарна еліта.

Вперед вириваються країни, які орієнтуються не на добування корисних копалин, навіть якщо їх запаси великі, часом унікальні, і не на їх первинну обробку а ті, національними продуктом котрих є найперше виробництво і переробка інформації і виробництво, засноване на високих технологіях, а отже ті, що мають відповідну освіту, яка готує висококваліфікованих спеціалістів, здатних керувати цими процесами.

Особлива роль освіти в інформаційному постіндустріальному суспільстві, в котрому величезне значення мають інноваційні і креативні здібності молоді, вміння нестандартно мислити, оригінально вирішувати проблеми, багато з яких є принципово новими для людства. Вступивши у XXI століття, ми повною мірою маємо усвідомити і важливість, і масштабність питання виховання громадян своєї країни з найніжнішого, переддошкільного віку. Яскраво ця проблема усвідомлюється в розвинених країнах (можливо тому вони і розвинені !?). Там іде постійний пошук талановитих дітей. Рівень освітньої системи країни багато в чому визначає її статус і авторитет у світовому співтоваристві. Наше майбутнє вирішальною мірою буде визначатись молодим поколінням, яке починає жити і творити в новому тисячолітті. У сучасному світі отримує шанс стати квітучою країною держава, яка створює максимальний простір для реалізації творчих потенцій людини та виявляє таланти і здібності людей і зможе поставити їх на службу суспільству, яке повинно шукати, виявляти таланти і здібності своїх членів і,

бажано, якомога раніше, з ніжного переддошкільного віку розвивати і плекати їх, привчати змалечку до напруженої щоденної праці.

Як відомо, різноманітні здібності, наприклад, комунікативні, серед них якості лідера, формуються вже в ранньому віці. Щоб виявити і розвинути ці здатності, потрібні певні передумови – створення рівних стартових можливостей представникам молодого покоління в конкурентній боротьбі за отримання освіти якнайвищого рівня, котра стала б ключем до висхідної соціальної мобільності. За цієї умови до вищих найпрестижніших позицій у суспільстві прийдуть дійсно найталановитіші, чесні люди, які зможуть забезпечити його оптимальний розвиток.

У третьому тисячолітті особливу роль посідає елітна освіта, яка тісно пов'язана з виробництвом і підготовкою кадрів, які володіють високими технологіями, методологією аналізу наукової інформації, кадрів супервисокої кваліфікації, які відкривають нові горизонти перед людством, способом, існування котрого є неперервний і стрімкий розвиток, особливо, якщо знання швидко старіють і тому потрібне їх постійне оновлення і переосмислення, а отже на часі нові підходи, нові ідеї, нові узагальнюючі теорії [11, 330].

В Україні належало б розвивати систему елітної освіти, підвищуючи її конкурентоздатність. В найбільш розвинених країнах світу, зокрема в країнах Північної Європи – Норвегії, Швеції, Фінляндії, а також в ФРН, Австрії елітна освіта переважно безкоштовна, в той час у США, дещо меншою мірою в Англії, вона є найдорожчою, що є великою несправедливістю по відношенню до виходців з малозабезпечених сімей.

Істинна еліта – носії високої культури, моральності, люди честі і сумління, які думають найперше про благо народу, всієї країни, людства, своєю креативністю вони вносять найбільший доробок у прогресивний розвиток суспільства. Елітна освіта – це авангард освітньої системи, модель і взірець для неї, поле для інновацій і експериментів, котрі підіймають всю освітню систему на новий, більш високий рівень, який би відповідав потребам постіндустріального суспільства.

В центрі освітньої системи стоїть педагог. «Де другосортні учителі – там другосортна еліта», справедливо писав М. Янг (цит. по 11, 329).

«Дитинство – найважливіший період людського життя, - підкреслював В.О. Сухомлинський, – це – не підготовка до майбутнього життя, а справжнє, яскраве, самобутнє, неповторне життя. І від того, яке було дитинство, хто вів дитину за руку в дитячі роки, що ввійшло до її розуму й серця з навколишнього світу, – від цього значною мірою залежить, якою людиною стане сьогоднішній малюк» [9, 15]. А на думку Г.К. Ашина, «Елітопедагог покликаний виявити індивідуальні здібності, нахили дитини, її талант» [11, 329].

Тенденція до демократизації освіти, що виражається в розширенні доступу до елітної освіти посилилась, та в нинішній час її отримання залишається привілеєм небагатьох, переважно не найкращих, найталановитіших, що наносить величезної шкоди розвитку суспільства, його моралі.

Розрив між шкільною освітою і рівнем знань, необхідних для успішного навчання у ВНЗ, в Україні (як і в Росії та інших країнах, особливо колишнього соціалістичного табору) зростає. Ця різниця ліквідується за допомогою репетиторства, що коштує немалих грошей, тому зрозуміло, що ВНЗ акумулюють найталановитішу молодь, із числа найбільш забезпечених. Держава потребує успішного розвитку науки, техніки, літератури, мистецтв. А для цього необхідний приплив у найпрестижніші університети України талановитої, здібної молоді. Тому державі необхідно підтримувати юні таланти, найперше через пошук і відбір обдарованих дітей, талановитих юнаків і дівчат широко відомим шляхом – через Малу Академію наук, участь дітей у регіональних, всеукраїнських конкурсах, олімпіадах, присудження переможцям і призерам грантів, щоб вони могли підготуватись до вступу до елітних ВНЗ країни. Особливо такої допомоги потребують обдаровані діти, які проживають у селах, маленьких містечках, віддалених від культурних центрів.

Справедливою є думка про те, що тестування не вирішує всіх проблем вступу до ВНЗ, оскільки ряд питань аж ніяк не можна вирішити однозначно. Відбір талантів забезпечать варіативні відповіді, якщо абітурієнт доведе, що він уміє мислити. В невігідному становищі опиняються найбільш оригінальні творчі особистості, а виграють ті, хто дає стандартні відповіді на тести. Екзамен у вигляді живого

спілкування між екзаменатором і абітурієнтом має метазавдання, а саме: виявити творчий потенціал школяра. Репетиторство не зникне, а посилиться, буде спеціалізуватись на муштруванні абітурієнтів на тести. Педагоги будуть готувати учнів не до входження у світ серйозних знань, а учитимуть відповідати на тести. В окремих зарубіжних країнах існує єдиний екзамен на атестат як це – у Франції, але для вступу до елітного університету готуються два і більше роки, в США існує загальний національний тест на знання шкільної програми, який враховується при вступі до ВНЗ, але елітні ВНЗ зараховують абітурієнтів тільки на підставі додаткової співбесіди. Отже, метою освіти в світі є виховання всебічно розвиненої самостійної, творчої особистості, орієнтованої на інновації. Таким чином освіта має бути доступною для всіх; вона має бути безоплатною для талановитих і здатних подолати будь-який конкурс.

Отже, підкреслюємо актуальність порушеної в статті проблеми – виховання еліти нації – категорії високої людської моральності, що являє світові духовний образ українства.

Дуже прикро, що сьогодні «Україна стрімко сповзла в буцегарню. Вона стала зоною суворого режиму з паханоелітою на чолі» [5, 3]. Сподіваємось, що не на довго. Бо справжня еліта передбачає «чистоту і святість людей, що ставили і ставлять перед собою високі ідеали правди. Високо шануючи еліту, кожен з нас стає чистішим, чеснішим, поряднішим, світлішим... Українська еліта – це той пласт суспільства, який здатний об'єднати всіх українців довкола себе, примирити все суспільство» [10, 402].

Талановиті елітні вчені виростають з обдарованих дітей, яких ми маємо відшукувати вже в дошкільному, навіть ранньому дошкільному віці, в дитячих садочках і далі їх плекати, аби жодна обдарована дитина не загубилась. Елітне виховання нації починається з дошкілля.

Література

1. Біла книга національної освіти України / За заг. ред. акад. В.Г. Кременя: НАПН України. – К.: Інформ. системи, 2010. – 342 с.

2. Законопроект «Про здобуття повної загальної освіти»: http://portal.rada.gov.ua/control/uk/publish/article/news_left?art_id=206683&cat_id=33449. «Про впровадження обов'язкової дошкільної освіти дітей старшого дошкільного віку» http://mon.gov.ua/main.php?query=newstmp/2010/19_07/3.
3. Кононенко О. Солодка цукерка чи гірка пігулка? / Дзеркало тижня, № 21, 5 червня 2010 р., с. 14.
4. Коменський Я.А. Велика дидактика / Я.А. Коменський. Вибр. пед. тв. – Т.1. – К.: Рад. школа, 1940. – 248 с.
5. Мотрич К. Армагедон державотворення – імунодефіцит духу, або ще раз про граблі, які влучили українцям у «сонячне сплетіння» / Літературна Україна, 5 серпня 2010 р., с. 3.
6. Оксамитна М. Профільна школа: таємниці владного двору / Дзеркало тижня, № 21, 5 червня 2010 р., с. 14.
7. Сковорода Г.С. Розмова названа Алфавіт, або Буквар миру: хор природних добровісників / Сковорода Г.С. Твори: В двох т. – Т.І – с. 413-464.
8. Сухомлинський В.О. Праця – основа всебічного розвитку дитини / В.О. Сухомлинський. Вибр. тв.: В п'яти т. – Т.5. – Статті. – К.: Рад. школа, 1977. – С.145-159.
9. Сухомлинський В.О. Серце віддаю дітям / В.О. Сухомлинський. Вибр. тв.: В п'яти т. – Т.3. – К.: Рад. школа, 1977. – С. 5-279.
- 10.Чепіга М.П. Плекаймо інтелектуальну еліту. Навчальний посібник. – Львів:: Тріада плюс, 2007. – 536 с.
- 11.Ашин Г.К. Мировое элитное образование. – М.: Анкил, 2008. – 360 с.
- 12.Глассер У. Школы без неудачников. Пер. с англ. – М.: Прогресс, 1991. – 184 с.
- 13.Ильенков Э.В. Школа должна учить мыслить. – М.: Изд. Московского психолого-социального института; Воронеж: Изд. НПО «МОДЭК», 2002. – 112 с.
- 14.Никитин В.А. Идея образования или содержание образовательной политики / Никитин В.А. – К.: Оптима, 2004. – 205 с.

Анотація

В статті порушені питання тестування як форми оцінювання знань школярів, пріоритетність дошкільної ланки освіти за умов неперервної освіти, реалізації принципу «освіта через усе життя», основною ідеєю якого є своєчасне становлення і повноцінний розвиток особистості з раннього дитинства, а також проблеми елітної освіти.

Ключові слова: дошкільне виховання, репетиторство, обдаровані діти, елітна освіта.

Аннотация

Элитное воспитание нации начинается с дошкольного возраста.

В статье рассматриваются новые педагогические идеи: тестирование, приоритетность дошкольного звена образования в условиях внедрения в жизнь идеи непрерывного образования, реализация принципа «образование на протяжении всей жизни», целью которой является полноценное развитие личности, начиная с раннего детства, а также проблемы элитного образования.

Ключевые слова: дошкольное воспитание, репетиторство, одарённые дети, элитное образование.

Annotation

The article considers the problem of testing as a form of evaluating schoolchildren's proficiency, priority of preschool education under conditions of continuous education, realizing the principle of "life through" education which implies formation and full-fledged development of personality since early childhood, as well as the problem of elite education.

Key words: preschool education, tutoring, gifted children, elite education.